

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра географії України та регіоналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету:

доцент, д. геогр. н. Заячук М. Д.

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА РАЙОНОЛОГІЯ ТА
ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

Вид дисципліни (за компонентом ОПП): вибіркова

Освітньо-професійна програма: Географія

Спеціальність: 106 «Географія»

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

**Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за
вказаною освітньо-професійною програмою:** географічний

Мова навчання: українська

Чернівці, 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики» складена

відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» спеціальності: 106 «Географія», галузі знань: 10 «Природничі науки», затвердженій Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 4 від 28 березня 2022 року).

Складена на основі: «Навчальної програми навчальної дисципліни «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики» (розробник – професор Джаман В. О.) і програм, затверджених та рекомендованих кафедрою економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка: «Суспільно-географічна районологія», «Основи регіональної політики» - ISBN 978-966-521-457-1.

Розробник програми: Джаман Василь Олексійович, професор кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол № 13 від “29” серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ Іван КОСТАЩУК

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Географія».

Гарант освітньо-професійної програми _____ Василь ДЖАМАН

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради факультету _____ Наталя АНДРУСЯК

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Навчальна дисципліна «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «магістр», що пропонується в рамках циклу загальної підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти на першому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності системного суспільно-географічного і регіонального дослідження проблем районування території та основ регіональної політики і спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про особливості збалансованого розвитку і територіальної організації продуктивних сил і суспільства загалом, раціонального використання природних ресурсів і охорони оточуючого середовища, взаємодії природи і суспільства в системі «Природа – Людина – Господарство», вдосконалення вмінь та навичок регіональних досліджень набутих під час вивчення дотичних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр».

1.1. Мета викладання дисципліни.

Метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань і навичок, необхідних для комплексного дослідження господарства регіонів, соціально-економічного районування територій різних масштабів, теоретичних основ управління розвитком регіону, прийняття відповідних управлінських рішень.

1.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основні *завдання* вивчення дисципліни:

- розкрити поняттєво-термінологічний апарат суспільно-географічної районології;
- проаналізувати історію формування вітчизняних районологічних знань;
- висвітлити наукові засади вивчення процесу суспільно-

географічного районоутворення;

- розкрити методика дослідження структури суспільно-географічного району;

- розкрити зміст методу суспільно-географічного районування;

- охарактеризувати зарубіжний досвід районування;

- розкрити поняттєво-термінологічний апарат регіональної політики;

- розкрити методичні підходи до оцінки рівнів соціально-економічного розвитку регіонів;

- розкрити основні засади державної стратегії регіонального розвитку;

- розкрити систему планування та прогнозування розвитку регіону;

- розкрити зміст основних напрямів регіональної політики в Україні.

1.3. Компетенції, якими має оволодіти студент в процесі вивчення дисципліни.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей

взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.

СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.

СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг.

СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.

Програмні результати (ПР) навчання:

ПР 5. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.

ПР 6. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

ПР 7. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.

ПР 8. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній

розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

ПР 9. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоecологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.

ПР 11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.

2. СТРУКТУРА ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ, НАВЧАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСЦИПЛІНИ «СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА РАЙОНОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ» І НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА.

2.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни - Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1 (5)	2 (10)	5	150	2	30	15	-	-	105	-	іспит
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи суспільно-географічної районології та регіонального розвитку.											
Тема 1. Вступ. Предмет, метод і завдання дисципліни «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики».	16	4	2			10						

Тема 2. Суспільно-географічне районування та територіальна організація господарства.	21	4	2			15						
Тема 3. Види і схеми суспільно-географічного районування території України.	19	4				15						
Тема 4. Загальні положення регіональної політики: суть, особливості і основні завдання.	19	4	3			12						
Разом за ЗМ1	75	16	7			52						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Конструктивні суспільно-географічні проблеми регіонального розвитку											
Тема 5. Проблеми оцінки сучасної регіональної політики в Україні.	19	4	2			13						
Тема 6. Проблема суспільно-географічної оцінки території як матеріальної бази регіонального розвитку.	20	3	2			15						
Тема 7. Концепція раціонального розміщення продуктивних сил України.	16	4	2			10						
Тема 8. Проблема стратегічного планування сталого і збалансованого регіонального розвитку.	20	3	2			15						
Разом за ЗМ 2	75	14	8			53						
Усього годин	150	30	15			105						

2.3. Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	Годин	Балів
1	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	2	4
2	Територіальний поділ праці й спеціалізація суспільно-географічних районів. Регіон у системі територіального поділу праці.	2	4
3	Теоретичні основи і методологічні аспекти регіональної економіки. Теорії економічного розвитку регіонів.	3	6
4.	Суспільно-географічна концепція регіонального розвитку України.	2	4
5	Методика оцінки передумов і чинників формування та	2	4

	реалізації регіональної політики в Україні.		
6	Проблема функціональної цілісності процесу регіонального розвитку.	2	4
7	Концепція регіонального управління соціально-економічним розвитком України.	2	4

3. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЇЇ ВИКОНАННЯ:

1. Проблема суспільно-географічного районування України.
2. Проблема раціонального і оптимального розміщення продуктивних сил.
3. Проблемні території України.
4. Проблема регулювання регіональним природокористуванням.
5. Проблема управління трудовими ресурсами та розселенням населення регіону.
6. Проблема управління міжгалузевим регіональним виробничо-інфраструктурним комплексом.
7. Проблема управління міжгалузевим регіональним соціально-інфраструктурним комплексом.
8. Проблема управління містом.
9. Проблема бюджетно-фінансового регулювання регіональним розвитком.
10. Проблема територіальної організації національної безпеки України.
11. Проблема удосконалення рівнів управління регіональним розвитком України.
12. Проблема використання Україною зарубіжного досвіду здійснення регіональної політики та регіонального розвитку.

4. ТЕМИ ІНДЗ:

1. Значення суспільно-географічної районології та регіональної політики.
2. Соціально-економічна сутність районування.
3. Завдання суспільно-географічного районування.
4. Теоретико-методологічні основи суспільно-географічного районування.
5. Конструктивна роль суспільно-географічного районування.

6. Територіальний поділ праці й спеціалізація суспільно-географічних районів.
7. Принципи формування суспільно-географічних районів.
8. Організаційні форми ТВК.
9. Виробнича та соціальна інфраструктура регіону.
10. Сутність регіональної економіки. Об'єкт і предмет дослідження.
11. Завдання регіональної економіки.
12. Глобалізація та регіоналізація як закономірності розвитку сучасної економіки.
13. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики.
14. Пріоритетні завдання державної регіональної економічної політики.
15. Специфіка проведення регіональної економічної політики в Україні.
16. Основні напрями зміцнення позицій регіонів на національному та міжнародному ринках.
17. Етапи та механізми реалізації державної регіональної економічної політики.
18. Основні види регіональної політики та їх зміст.
19. Внесок суспільної географії в удосконалення процесу управління регіональним розвитком України.
20. Зміст та завдання стратегії і тактики регіонального розвитку України.

Методи навчання:
• словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо), • практичні заняття, • наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо), • робота з книгою: навчально-методичною, науковою, • електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні), • самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. МОДУЛЬ-КОНТРОЛЬ

Перелік запитань для проведення підсумкового модульного контролю із курсу «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики»:

1. Визначте предмет, метод, мету і завдання курсу «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики».
2. Розкрийте значення суспільно-географічної районології та регіональної політики.
3. Визначте співвідношення понять «розміщення» і «територіальна організація» продуктивних сил.
4. Охарактеризуйте понятійно-термінологічний апарат предмету «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики».
5. Назвіть закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.
6. Розкрийте соціально-економічну сутність районування.
7. Окресліть завдання суспільно-географічного районування.
8. Розкрийте теоретико-методологічні основи суспільно-географічного районування.
9. Охарактеризуйте сучасний стан інтегрального суспільно-географічного районування в Україні.
10. Доведіть конструктивну роль суспільно-географічного районування.
11. Розкрийте види суспільно-географічного районування.
12. Проаналізуйте територіальний поділ праці й спеціалізацію суспільно-географічних районів.
13. Розкрийте значення регіону в системі територіального поділу праці.
14. Назвіть і охарактеризуйте принципи формування суспільно-географічних районів.
15. Визначте галузеву і територіальну структуру регіону.
16. Охарактеризуйте виробничу підсистему регіону (виробничий комплекс).
17. Наведіть організаційні форми ТВК.

18. Проаналізуйте виробничу та соціальну інфраструктуру регіону.
19. Вкажіть форми просторової організації господарства та розселення.
20. Проаналізуйте схеми суспільно-географічного районування території України.
21. Розкрийте сутність регіональної економіки. Об'єкт і предмет дослідження.
22. Окресліть завдання регіональної економіки.
23. Проаналізуйте методологічну основу і методи дослідження регіональної економіки.
24. Назвіть і коротко охарактеризуйте теорії економічного розвитку регіонів.
25. Назвіть економічні закони та закономірності розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.
26. Розкрийте фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.
27. Розкрийте зміст структурного аналізу розміщення продуктивних сил.
28. Охарактеризуйте глобалізацію та регіоналізацію як закономірності розвитку сучасної економіки.
29. В чому сутність поняття регіональної економічної політики ?
30. Назвіть об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики.
31. В чому полягає головна мета регіональної економічної політики ?
32. Проаналізуйте історію розвитку регіональної політики в Україні.
33. Охарактеризуйте регіональну політику за кордоном.
34. В чому полягають пріоритетні завдання державної регіональної економічної політики ?
35. Розкрийте специфіку проведення регіональної економічної політики в Україні.
36. Розкрийте внутрішні чинники конкурентоспроможності регіону.
37. Визначте зовнішні фактори конкурентоспроможності регіону.
38. Окресліть основні напрями зміцнення позицій регіонів на національному та міжнародному ринках.
39. Назвіть етапи та механізми реалізації державної регіональної економічної

політики.

40. Охарактеризуйте загальні особливості регіональної політики.
41. Розкрийте теоретико-методологічні засади регіональної політики.
42. Назвіть основні види регіональної політики та розкрийте їх зміст.
43. Проаналізуйте внесок суспільної географії в удосконалення процесу управління регіональним розвитком України.
44. В чому зміст та завдання стратегії і тактики регіонального розвитку України ?
45. Розкрийте сутність поняття «територія» в сучасній суспільній географії.
46. Назвіть традиційні чинники процесу регіонального розвитку.
47. Проаналізуйте нові чинники регіонального розвитку за ринкових умов.
48. Охарактеризуйте Генеральну схему планування території України.
49. Оцініть геополітичне положення території України.
50. Розкрийте особливості раціонального природокористування в Україні.
51. Проаналізуйте регіональні відмінності у рівні соціально-економічного розвитку.
52. Розкрийте регіональні відмінності екологічної ситуації.
53. Охарактеризуйте теоретико-методологічні основи розміщення продуктивних сил.
54. Розкрийте залежність територіальних соціально-економічних комплексів і регіональних програм.
55. Охарактеризуйте нові активні форми розміщення продуктивних сил.
56. Розкрийте суть процесу соціально-економічного та екологічного розвитку.
57. Дайте загальну оцінку сучасних теорій регіонального розвитку.
58. Охарактеризуйте державне регулювання регіонального розвитку.
59. Розкрийте внесок суспільної географії у вивчення процесу регіонального розвитку.
60. Визначте значення проблеми збалансованого розвитку, її суть та інформаційна база.
61. Розкрийте методологічні основи стратегічного планування.

62. Окресліть завдання державної стратегії регіонального розвитку України.
63. Охарактеризуйте сталий і збалансований розвиток як результат дії стратегічного планування.
64. Розкрийте основні напрями прогнозування регіонального розвитку.
65. Розкрийте сутність індикативного планування регіонального розвитку.
66. Визначте і проаналізуйте рівні управління регіональним розвитком.
67. Розкрийте сутність проблеми суспільно-географічного районування України ?
68. Проаналізуйте проблему раціонального і оптимального розміщення продуктивних сил.
69. Визначте проблемні території України.
70. Розкрийте проблему регулювання регіональним природокористуванням.
71. Проаналізуйте проблему управління трудовими ресурсами та розселенням населення регіону.
72. Розкрийте проблему управління міжгалузевим регіональним виробничо-інфраструктурним комплексом.
73. Розкрийте проблему управління міжгалузевим регіональним соціально-інфраструктурним комплексом.
74. Проаналізуйте проблему управління містом.
75. Розкрийте проблему бюджетно-фінансового регулювання регіональним розвитком.
76. Проаналізуйте проблему територіальної організації національної безпеки України.
77. Охарактеризуйте проблему удосконалення рівнів управління регіональним розвитком України.
78. Розкрийте особливості використання Україною зарубіжного досвіду здійснення регіональної політики та регіонального розвитку.

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ.

6.1. Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма підсумкового контролю - іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навиків при виконанні *практичних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

3. Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

6.2. Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконанні ІНДЗ та контрольний модуль (іспит).

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до іспиту, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

6.3. Шкала оцінювання.

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
T 1	8
T 2	8
T 3	8
T 4	6
Сума	30
Змістовий модуль 2	
T 5	8
T 6	7
T 7	8
T 8	7
Сума	30
Іспит	40
Всього	100

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

7 а. Основна література:

1. Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В. Суспільно-географічне районування України. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2000. – 228 с.
2. Пістун М. Д. Суспільно-географічне районування України. Текст лекцій. – К.: ВЦ «Київський університет», 2000. – 41 с.
3. Пістун М. Д., Мезенцев К. В., Тьорло В. О. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. – 130 с.
4. Пістун М. Д., Мельничук А. Л. Сучасні проблеми регіонального розвитку України: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 290 с.
5. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Яворська В. В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навчальний посібник. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 372 с.

7 б. Додаткова література:

6. **Джаман В. О.** Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти. – Чернівці: Рута, 2003. – 392 с.
7. **Джаман В. О.** Методологічні засади дослідження відповідності систем розселення територіальній структурі суспільно-географічних комплексів // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. – К., 2004. – Вип. 55. – С. 87-92.
8. **Джаман В. О.** Міста – опорні центри територіальних систем розселення слабоурбанізованих регіонів (на матеріалах Західної України) // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. Вип. 199: Географія. – Чернівці: Рута, 2004. – С. 116-124.
9. **Джаман В.О.** Територіальна структура систем розселення – каркас просторової організації суспільно-географічних комплексів // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії: Зб. наук. праць. – Вінниця: Антекс – УЛТД, 2004. – Вип. 4. – С 101-107.
10. **Джаман В.,** Гігейчук С. Суспільно-географічне районування території

України: історія та перспективи // Історія української географії та картографії. –Тернопіль, 2007. – С. 134-138.

11. **Джаман В. О.**, Джаман Я. В. Суспільно-географічне районування як методичний підхід управління регіональним розвитком території України // Регіон – 2022: стратегія оптимального розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 24 листопада 2022 р.). – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – С. 27 – 29.

12. Ішук С. І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник. – К.: Вид. Паливода А.В., 2006.

13. Ішук С. І., Гладкий О. В. Регіональна економіка. – К.: Знання, 2013.

14. Клиновий Д. В., Пепа Т. В. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.

15. Коваль Я. В., Антоненко І. Я. Регіональна економіка: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005.

16. Мезенцев К.В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. – 253 с.

17. Олійник Я. Б. та ін. Регіональна економіка. – К., 2007. – 444 с.

18. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком. – К.: Вища школа, 2000. – 224 с.

19. Хвесик М. А., Горбач Л. М., Пастушенко П. П. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005.

20. **Dzhaman V.**, Koliadynsky P. Big Towns: Territorial-Functional Organization and Strategy of Development (the Case of Chernivtsi). – Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. – 226 p.

21. **Dzhaman V.**, Czaplinska A., Dzhaman Ya. International functions large Cities of Ukraine (on the Chernivtsi Example) // Slupskie Prace Geograficzne. – Nr. 14. – Slupsk: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Slupsku, 2017. – S. 61-78.

22. Czaplinski P., **Dzhaman V.** Problems of the Ukrainian labor market // Journal of Geography, Politics and Society. – 2019. – Vol. 9, No 4. – P. 24-34.